

נוהל זה הינו נוסח חלקי שהותר לעיון על פי חוק חופש המידע

			נהלי אח"מ
מספר: 300.13.226	תת-פרק: אלמ " ב	פרק: חקירות	

שם נוהל: הטיפול המשטרתי בעבירות אלמ"ב	תאריך פרסום: 01/02/2014
	תאריך תחילה: 01/02/2014
	תאריך ביטול:
	נוסח: 1

מספר נוהל ישן 03.300.226

1. כללי

א. נוהל זה מגבש את מדיניות המשטרה בטיפול בעבירות אלימות בין בני זוג, בהתאם לשינויים שחלו בתחום החקיקה, בתחום היערכות רשויות הרווחה ולאור הידע המצטבר אודות תופעת אלימות זו.

ב. מטרת הנוהל להורות על הטיפול המשטרתי בשלבי השונים בעבירות אלה, שהינן בעלות מאפייני סיכון וחומרה מיוחדים (ראה בנספחים להנחיה תרשימים המתארים את שלבי הטיפול המשטרתי ע"י הסייר, חוקר אלמ"ב בתחנה, חוקר מש"ל/תורן).

ג. יודגש כי הטיפול המשטרתי מחייב הימנעות מנקיטת עמדה ומניסיונות תיווך ופישור בין החשוד לבין נפגעת/ת העבירה.

ד. **הטיפול המשטרתי בעבירות אלה יעשה תוך ביצוע הערכת מסוכנות של החשוד בכל שלב משלבי החקירה.**

ה. הטיפול המשטרתי בעבירות אלו יעשה תוך שיתוף פעולה עם גורמים מטפלים בקהילה. שיתוף פעולה זה הינו בהתאם לסיכום עם משרד הרווחה.

ו. בנוהל זה תהא ההתייחסות לנפגעת/ת העבירה בלשון נקבה, אך האמור בהנחיה מתייחס לשני המינים.

2. הגדרות

להלן ההגדרות לצורך הנחיה זו :

- א. **בני-זוג** - לרבות בני-זוג שאינם נשואים, המתגוררים בצוותא או בנפרד, בני-זוג שנפרדו, בני זוג מאותו מין או רקע זוגי אחר.
- ב. **עבירות בין בני זוג (עבירות אלמ"ב)** -

- 1) עבירות נגד הגוף, ובכלל זה עבירות מין, לרבות ניסיון לעבור עבירות אלו.
- 2) עבירות שבוצעו בנסיבות אלימות, לרבות ניסיון לעבור עבירות אלו, ובכללן עבירות גרימת נזק לרכוש, הצתה, אימים, חטיפה, כליאת שווא, הפרת הוראה חוקית, הפרת צו הגנה, הפרת צו מניעת הטרדה מאיימת, הסגת גבול, הטרדה באמצעות מתקן בזק ועוד.
- 3) כל עבירה שנעברה בין בני זוג אף שלא בנסיבות של אלימות (לדוגמה-זיוף, מרמה, עיקוב, הטרדה).

ג. הגדרת עבירה –

- 1) עבירה עיקרית – עבירה שלשמה בוצעו הפעולות הפליליות של העבריין, לרבות העבירה החמורה יותר, אם מדובר בסדרה של עבירות אשר בוצעו באותה מסכת.
- 2) עבירה נלווית – עבירה המשמשת אמצעי עזר לביצוע העבירה העיקרית.
- ד. **חוקר עבירות אלימות בין בני-זוג** - חוקר שאושרה הצבתו על ידי ר' מדור נפגעי עבירות לתפקיד זה ע"י חטיבת החקירות/מדור נפגעי עבירות.
- ה. **קצין נפגעי עבירות**- כמותווה בנוהל חטיבת החקירות 03.300.067, "קציני נפגעי עבירות מחוזיים".
- ו. **קצין ממונה** - הקצין הממונה על החקירות בתחנה, בהיעדרו - מפקד התחנה, ובהיעדרם - הקצין הממונה על התחנה, באותה עת.
- ז. **קצין מוסמך** - לעניין רישוי כלי ירייה, כהגדרתו בנוהל מס"ר 02.222.02.

ח. גורם מטפל בקהילה - מנהל מחלקה לשירותים חברתיים ברשות מקומית, מנהל מרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה, או מי שהוסמך מטעמם, לרבות עובדים סוציאליים ברשויות המקומיות.

ט. רצידיביסט - חשוד שבמהלך חמש השנים שקדמו להגשת התלונה הנוכחית כנגדו, הוגשה תלונה קודמת בגין עבירת אלמ"ב.

3. חקיקה

להלן פירוט החוקים המהווים בסיס להנחיה זו :

א. חוק העונשין התשל"ז - 1997 - סימנים א', ד', ה', ז', ו-ח' לפרק י'; סעיף 86 לחוק זה (טיפול באלימות במשפחה).

ב. פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט - 1969.

ג. חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו - 1996.

ד. פקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א - 1971.

ה. חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א - 1991.

ו. חוק כלי היריה, התש"ט - 1949.

ז. חוק מניעת הטרדה מאיימת התשס"א - 2001.

ח. חוק זכויות נפגעי עבירה התשס"א - 2001.

ט. תקנות בריאות העם (הודעה על חשש אלימות), תשל"ו - 1975.

נהלים :

א. נוהל מס"ר 02.220.002 טיפול הסייר באירוע ובזירת עבירה

ב. נוהל אח"מ 03.300.210 "הטיפול המשטרתי בעבירות נגד ילדים במשפחה"

ג. נוהל אח"מ 03.300.225 "הטיפול המשטרתי בתלונות על הטרדה מאיימת ובהפרתם, צווי הגנה/מניעת הטרדה מאיימת"

ד. נוהל 03.300.209 "הטיפול בתיקי חקירה בהם מעורבים קטינים כנפגעי עבירה או עדים".

נוהל 03.300.219 "הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירה פלילית".

4. הנחיות

א. הטיפול הראשוני בזירת העבירה יעשה עפ"י נוהל מס"ר 02.220.002

ב. גביית תלונה ביחידת משטרה:

- 1) דיווח על אירוע אלימות בין בני זוג יתקבל מכל גורם, לרבות גורמי טיפול.
- 2) תלונה בגין עבירת אלימות בין בני-זוג תיגבה ע"י חוקר עבירות אלימות בין בני-זוג. נבצר מחוקר אלמ"ב לגבות העדות, תיגבה התלונה ע"י חוקר אחר (חוקר מש"ל, חוקר תורן) ותועבר לטיפול חוקר עבירות אלימות בין בני-זוג.
- 3) עם קבלת הדיווח/תלונה בגין אלמ"ב, תפתח חקירה אלא אם, סבר הקצין הממונה מטעמים שירשמו בכתב, שאין מקום לפתוח בחקירה כאמור.
- 4) גביית עדות מנפגעת העבירה תתבצע תוך שמירה על פרטיותה.
- 5) בעת גביית התלונה יש לקבל מנפגעת העבירה את מלוא הפרטים בהתאם לשאלות בדו"ח הערכת המסוכנות: נסיבות העבירה, עבירות קודמות נגדה ע"י החשוד, התנהגותו כלפיה, נגישותו לנשק וכו'.
- 6) התשובות ימולאו בכלי הממוחשב להערכת מסוכנות בפל"א או על גבי טופס "הערכת מסוכנות" (מ-3248) שימוחשב באופן מיידי ע"י החוקר. יש לוודא הלימה בין הממצאים העולים מהערכת המסוכנות לבין כלל חומר החקירה. ובפרט לעדותה של הנפגעת כך שתשובה חיובית לאחת משאלות הדוח תבוא לידי ביטוי בעדות.
- 7) בהתקיים עבירת אלימות חמורה או רמת מסוכנות גבוהה, יעדכן החוקר את הק' אח"ם תחנתי או את הקצין הממונה על החקירות בתחנה על נסיבות התיק, טרם עזיבת המתלוננת את התחנה. כמו כן, ירשום החוקר עובדה זו בתיק החקירה ויעביר את התיק בדחיפות לידי הק' אח"ם תחנתי או הקצין הממונה על החקירות לצורך הצמדה והנחיות.
- 8) הק' אח"ם תחנתי/הקצין הממונה יאשר בחתימתו ביצוע הערכת מסוכנות כנדרש, הלימה בין חומר החקירה להערכת המסוכנות, תוצאות והמלצת הכלי.
- 9) החוקר יברר אם החשוד מחזיק בנשק (ברישיון/ שלא ברישיון), אם יש לו נגישות לנשק ויפעל על פי פרק 4 ט' לנוהל זה- הטיפול בנשק.

10) תלונה בגין הטרדה מאיימת – יש לפעול גם על פי נוהל חטיבת החקירות 03.300.225 – "הטיפול המשטרתי בתלונות על הטרדה מאיימת ובהפרת צווי הגנה / צווי מניעת הטרדה מאיימת".

11) החוקר ירשום תיאור מפורט של הסימנים הגלויים לעין בגופה, בלבושה ובהתנהגותה של הנפגעת על גבי טופס העדות מ- 3007 – "גיליון עדות ארוכה" - ויוודא צילומם.

12) בהתאם לפגיעה יש להפנות את הנפגעת לקבלת טיפול רפואי ולתייעוד בהתאם, ולציידה בטופס "בדיקה רפואית" מ- 3091.

13) בעת קבלת התלונה יפיק החוקר פלט ר.פ. ותלונה/תלונות למתלוננת ולחשוד, בנוסף לכך יפיק פלט נשק לחשוד.

14) החוקר יברר, לרבות, באמצעות מערכת מחשוב הסיור אם הוצא בעבר צו הגנה/צו מניעת הטרדה מאיימת כלפי החשוד והאם יש צו תקף כלפיו. אם יש צו תקף, יפעל גם עפ"י נוהל 03.300.225 – "הטיפול המשטרתי בתלונות על הטרדה מאיימת ובהפרת צווי הגנה / צווי מניעת הטרדה מאיימת". אם לא הוצא צו, יודיע החוקר לנפגעת, כי ביכולתה לפנות לבית המשפט ולבקש צו הגנה על פי חוק מניעת אלימות במשפחה, התשנ"א – 1991, ו/או צו למניעת הטרדה מאיימת עפ"י חוק הטרדה מאיימת 2001.

15) אם התלונה מעלה חשד, כי ילדי בני הזוג הינם נפגעים או עדים לאלימות בין בני הזוג, יש לפעול עפ"י נוהל 03.300.209 "הטיפול בתיקי חקירה בהם מעורבים קטינים כנפגעי עבירה או עדים".

16) ככלל, לא תגבה עדות מילדי בני-הזוג שהינם קטינים. קצין החקירות ישקול גביית עדות הילדים בהתאם לנסיבות האירוע, חומרת העבירה וגיל הילדים.

17) נודע לחוקר כי למשפחה יש קשר עם גורם מטפל, ישקול היוועצות עם גורם זה, טרם גביית עדות מהילדים.

18) ק' אח"ם תחנתי או קצין החקירות, לפי העניין, יוודא תיאום בין חוקרי עבירות אלימות בין בני זוג ובין יחידת נוער בשלבי החקירה ובהעברת התיק לתביעה או לגניזה.

19) עם קבלת התלונה, יימסרו לנפגעת אישור על הגשת תלונה ופרטי החוקר המטפל בתלונה. כמו כן יש לפעול בהתאם לנוהל חטיבת החקירות 03.300.219 "הטיפול המשטרתי בנפגעי עבירה פלילית".

20) בכל אירוע אלימות בין בני-זוג, יש להקפיד על רישום זיקת הנפגע לחשוד ולהקפיד על הזנת המניע הרלבנטי לרבות ציון יחידת המשנה המטפלת (אלמ"ב).

21) לאחר קבלת התלונה, יפעל החוקר בהקדם האפשרי לחקירת החשוד, החקירה תתבצע לכל המאוחר תוך שבוע ממועד קבלת התלונה. חריגה ממועד זה תאושר בכתב ע"י הקצין הממונה על החקירות. נימוקי החריגה יצורפו לתיק החקירה.

22) תיק כנגד רצידיביסט יסומן מיד עם קבלתו במדבקה ירוקה או בסימון ירוק אחר, בדופן התיק, במטרה לציין כי מדובר בתלונה חוזרת.

ג. פעולות הק' אח"ם תחנתי/ הקצין הממונה

הק' אח"ם תחנתי יציג בישיבת הבוקר של פיקוד התחנה את אירועי האלמ"ב החריגים שהתקבלו ביממה הקודמת לרבות הפעולות הדחופות שנעשו ובמידת הצורך, פעולות נדרשות מגורמים משיקים.

ד. איתור החשוד

1) לא אותר החשוד – יועברו פרטיו לגורמי סיור ובילוש ולכל גורם אחר באמצעות מערכות המיחשוב הרלוונטיות ובכל האמצעים הקיימים שיש בידו לסייע לאיתורו. יש לוודא קבלת דוחות אודות פעולות שנעשו לאיתור ותיוקם בתיק החקירה.

2) הק' אח"ם תחנתי/קצין ממונה על החקירות בתחנה יעקוב מקרוב אחר האמצעים הננקטים לאיתור החשוד בהתאם לחומרת המקרה, בהתחשב בנסיבות המקרה.

3) ד.ח.וע.ג – איתור- החליט הקצין הממונה על הכרזתו של חשוד כדרוש לחקירה או ע"נ יוודא ביצוע כל הפעולות הנדרשות לאיתורו של החשוד. לאחר ששה חודשים בהם בוצעו פעולות לאיתור החשוד ללא תוצאות ישקול הקצין הממונה העברת התיק לחולית האיתור ביחידה.

ה. מעצר או שחרור בערובה

1) עם עיכוב החשוד, ישקול הקצין הממונה את מעצרו בהתאם לתבחינים הבאים:

א) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד יסכן את בטחונה של נפגעת העבירה או אדם אחר. (בכלל זה: דוח הערכת מסוכנות, רישום פלילי, נסיבות התלונה)

ב) קיים צורך בביצוע פעולות חקירה שלא ניתן לקיימן אלא כשהחשוד במעצר.

ג) קיים יסוד סביר לחשש שהחשוד ישבש הליכי חקירה או משפט.

ד) בוצעה עבירה תוך הפרת צו הגנה או צו למניעת הטרדה מאיימת. החליט הקצין לשחרר החשוד על אף שהתקיים אחד התבחינים ינמק החלטתו בכתב ויצרפו לתיק החקירה.

2) החליט הקצין הממונה לשחרר את החשוד בערובה – רשאי הקצין הממונה, בהסכמת החשוד, לקבוע תנאים מגבילים לשחרור בערובה.

3) התנאים לשחרור בערובה יקבעו תוך הלימה לחומרה ולנסיבות ביצוע העבירה כפי שעולים מתיק החקירה. (ראה התניית שחרור לעניין תפיסת נשק)

4) הוגשה בקשה להארכת מעצר החשוד ובית המשפט החליט לשחררו ישקול הקצין הממונה הגשת ערר לבימ"ש מחוזי ויבקש עיכוב ביצוע שחרור החשוד.

5) הוחלט לשחרר את החשוד בבית המשפט, רשאי החוקר לבקש מבית המשפט להורות לחשוד לפנות לגורם רווחה לקבלת טיפול. בית המשפט רשאי להורות כן על בסיס תסקיר מעצר ובהסכמת החשוד, בהתאם לסעיף 48 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), התשנ"ו – 1996.

6) במקרים בהם החשוד אינו עומד בתנאי השחרור בערובה, יש לפנות לבית המשפט בבקשה לשינוי התנאים או לחילופין להביאו שוב בפני בית המשפט.

7) החוקר יודיע לנפגעת את תנאי השחרור בערובה ויתעד זאת בתיק החקירה.

8) בכל מקרה, בו נתפס נשק או הופקד במשטרה במסגרת שחרור בערובה, יפעל הקצין הממונה, כמפורט בפרק ט' שלהלן "הטיפול בנשק".

9) לא נתקיימו התנאים למעצר החשוד ולא הוטלו עליו תנאי ערובה, וסבר הקצין הממונה כי יש לפעול להגנת הנפגעת- יפנה אותה לבית המשפט או יפעל באמצעות תובע משטרת, לפי העניין, להוצאת צו הגנה על פי חוק מניעת אלימות במשפחה, ו/או צו הטרדה מאיימת לפי חוק מניעת הטרדה מאיימת.

1. הטיפול בנשק

1) שוטר, הנקרא לזירת האירוע או המקבל תלונה בתחנה על עבירת אלימות כלפי בן-זוג יבצע מיידי את הפעולות הבאות:

א) יברר עם הנפגעת אם היה איום, ישיר או מרומז, בנשק, או שימוש בו.

ב) יברר אם ברשות החשוד נמצא נשק (ברשיון או ללא רשיון), אם יש לו נגישות לנשק במקום עבודתו, אם הוא משרת כחייל במילואים או כמתנדב במשמר האזרחי, ואם קיים נשק אחר אליו הוא נגיש.

ג) יבדוק אם לחשוד יש רישיון להחזקת נשק עפ"י רישומי המשטרה ויתעד זאת.

ד) במקרים בהם יש לשוטר יסוד להניח, כי היה שימוש בנשק, או כי יש חשש שיעשה בו שימוש, יתפוס השוטר את הנשק, עפ"י הסמכויות המוקנות לו בחוק. (פסד"פ מעצר וחיפוש ס' 32).

2) החליט הקצין הממונה לשחרר את החשוד בערובה, יתנה את שחרורו, במקרים בהם בוצעה עבירת אלימות גם בהפקדת נשק ורישיון הנשק שברשותו.

3) בוצעה עבירת אלימות והחליט הקצין הממונה שלא להתנות השחרור בהפקדת הנשק יפרט נימוקיו בכתב- עפ"י חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים) התשנ"ו-1996.

4) נתפס נשקו של החשוד, או שהחליט הקצין הממונה על שחרור החשוד בתנאי שיפקיד את נשקו, או שהותנה תנאי זה בשחרור ע"י בימ"ש - יפעל כדלקמן:

א) יפנה לקצין המוסמך לעניין רישוי כל ירייה, על מנת שימליץ לפקיד הרישוי במשרד לביטחון פנים על ביטול/התליית הרישיון/הרשאה לשאת נשק, כמותווה בנוהל 03.300.026 "תפיסתו והחזרתו של נשק שנתפס במהלך חקירה". ההוראות הנ"ל יחולו גם לעניין החזרת הנשק.

ב) פניה והמלצה, כאמור בסעיף קטן (א) לעיל, ינומקו בכך שקיים חשש ממשי לשלומו של אדם אם החשוד ימשיך לשאת נשק.

5) נודע לקצין הממונה, כי לחשוד יש גישה לנשק במקום עבודתו והחליט, כי יש למנוע נגישותו לנשק, יודיע מיידי לגורמים המוסמכים המפורטים להלן, כי הוגשה נגדו תלונה בגין עבירת אלימות כלפי בן-זוג.

6) נודע לקצין הממונה, כי לחשוד יש רישיון/הרשאה לשאת נשק במסגרת עבודתו בהתאם לחוק כלי הירייה, התש"ט - 1949 - יפנה לאלתר לקצין המוסמך לעניין רישוי כל ירייה, על מנת שימליץ לפקיד הרישוי במשרד לביטחון פנים על ביטול/התלייה, באופן מיידי, של הרישיון/הרשאה לשאת נשק, לפי העניין.

7) הודעה לגורמים הנקובים לעיל תועבר מיידיית טלפונית ותלווה בהודעה בכתב. העתק ההודעה יתויק בתיק החקירה.

ז. קשר עם גורמים מטפלים בקהילה

1) בכל תחנת משטרה יימצאו פרטים של הגורמים המטפלים בקהילה בנושא אלימות בין בני-זוג. פרטי הגורמים ימצאו ביומן התחנה, במרכז שרות לאזרח, הקצין הממונה על חקירות אלמ"ב ובמרכז שיטור קהילתי.

2) הוגשה תלונה בגין עבירת אלימות בין בני-זוג יפעל החוקר כדלקמן:

א) נפגעי עבירה:

1) ימסור לנפגעת העבירה, מידע אודות הגורמים המטפלים באזור מגוריה, על מטרת הטיפול ועל היכולת להסתייע בגורם זה.

2) יבקש הסכמת נפגעת העבירה לדיווח אודות האירוע לגורם המטפל. הסכמה לדיווח תתקבל על ידי חתימה על גבי טופס מ-3250 - "הסכמת מתלוננת לדיווח לגורם מטפל בקהילה", שיצורף לתיק החקירה.

3) דיווח לגורם מטפל בקהילה יתבצע על גבי טופס מ-3249 - "דיווח לגורם מטפל בקהילה".

4) סבר החוקר כי קיים חשש ממשי לשלומה של הנפגעת - ידווח לגורם המטפל אודות האירוע אף ללא הסכמתה.

ב) חשודים:

5) ימסור לחשוד מידע על הגורמים המטפלים בקהילה, ויבהיר לו, כי במידה ויוחלט להעמידו לדין, ניתן יהיה להעביר דיווח לבית המשפט על נכונותו ומאמציו לשינוי.

6) יקבל את הסכמת החשוד לדיווח לגורם מטפל ע"י החתמתו על גבי טופס מ-3251 - "הסכמת החשוד לדיווח לגורם מטפל בקהילה", שיצורף לתיק החקירה.

(7) הדיווח לגורם מטפל בקהילה יתבצע על גבי טופס מ-3249 – "דיווח לגורם מטפל בקהילה".

(ג) ילדים:

(8) כאשר לבני הזוג או לאחד מהם ילדים קטינים, ידווח חוקר עבירות אלימות בין בני-זוג בכתב לגורם המטפל בהתאם לחוק הנוער (טיפול והשגחה) תש"ך – 1960. בכל אחד מהמקרים הבאים:

(א) הילדים מתחת לגיל 14 – לפקיד סעד וכן לגורם המטפל.

(ב) השוטר מתרשם כי קיים סיכון ישיר לילדיהם הקטינים של בני הזוג, למשל, כאשר אחד ההורים נרקומן, אלכוהוליסט ועוד, או התרשמות כללית ממצבו של הקטין.

(ג) העבירה נשוא התלונה הינה חבלה חמורה, או שנגרמו תוצאות חמורות, לרבות פציעה או אשפוז של אחד ההורים.

(ד) היה שימוש בנשק במהלך העבירה.

(ה) נעברה עבירת מין בנוכחות הילדים.

(9) במקרים שפורטו לעיל, יש להודיע להורים כי הועבר דיווח לגורם המטפל, בהתאם לחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך - 1960. אין צורך בהסכמת ההורים לדיווח זה.

(ד) אופן הדיווח:

(10) הדיווח יעשה בכתב על גבי "טופס מ- 3249 – דיווח לגורם מטפל בקהילה" ויועבר במיידית ככל שניתן ועד שבוע מהגשת התלונה לגורם המטפל - המרכז לטיפול ולמניעת אלימות במשפחה/עו"ס ברשות המקומית לטיפול באלימות בין בני זוג. העתק הדיווח ואישור שליחתו ישמר בתיק החקירה.

(11) דיווח חירום יעשה טלפונית לגורם המטפל ויתועד בזיכרון דברים בתיק החקירה.

(3) קבלת דיווח מגורמים מטפלים בקהילה:

(א) הופנה חשוד לגורם מטפל ע"י בימ"ש בהליך שחרור בערובה, יתקבל אישור על התייצבותו מהגורם המטפל תוך שבועיים. אישור זה יצורף לחומר

החקירה. אם החשוד לא התייצב במועד שקבע בית המשפט, תוגש על כך תלונה ע"י הגורם המטפל ותפתח חקירה. במקרים המתאימים ניתן לראות בכך עילה להגשת בקשה לעיון חוזר בעצם שחרורו בערובה.

(ב) במקרה שהחשוד הופנה לטיפול בהסכמתו, ונתקבל דיווח מהגורם המטפל כי החשוד לא התייצב, יצורף דו"ח זה לחומר החקירה. התייצב החשוד לטיפול, יועבר ע"י הגורם המטפל אישור לכך, שיצורף לחומר החקירה.

(ג) ככלל, ניתן לפנות לגורם המטפל להיוועץ ולקבל משוב בכל השלבים, לרבות שלבי ההחלטה על מעצר, שחרור בערובה, החלטה על המשך טיפול בחומר חקירה, העמדה לדין וכו'. המשוב יתייחס להיבטים הבאים:

(12) התאמתו לטיפול, השתתפותו בטיפול ושיתוף הפעולה של החשוד בטיפול, אם נקבע כי הוא מתאים.

(13) הערכת רמת המסוכנות של החשוד, בכפוף ליכולת הגורם המטפל לבצע הערכה זו. ההחלטה בכל מקרה הינה משטרתית והמשוב אינו מהווה המלצה לגבי הטיפול המשטרתי אלא יכול להלקח בחשבון כאחד מהשיקולים אולם בכל מקרה נתון לשיקול דעת הממונה על החקירה.

(14) הגורם המטפל יעביר את המשוב תוך 21 ימים מהפניית המעורבים. לא התקבל המשוב בפרק זמן זה - יושלמו כל הליכי החקירה ללא קבלתו.

(15) ביקש הגורם המטפל ביוזמתו, לצורך השלמת הטיפול בחשוד, לעכב את ההחלטה על המשך הטיפול המשטרתי בחומר החקירה (גניזה או הגשת כתב אישום), תצורף בקשה זו לחומר החקירה. ניתן לעכב המשך הטיפול בחומר החקירה באישור ק' אח"ם תחנתי, הקצין הממונה על החקירות בתחנה, או ר' יחידת התביעות, לפי העניין.

(16) הוחלט להגיש כתב אישום יש לפנות לגורם המטפל לקבלת משוב מעודכן בהיבטים שהוזכרו בסעיף קטן (3) לעיל.

(ד) לבקשת הגורם המטפל, ימסור לו החוקר מידע המתייחס לשלבי הטיפול המשטרתי לרבות החלטה על מעצר, שחרור ממעצר, תנאי שחרור וכד'.

(ה) התקבלה תלונת גורם מטפל על התנהגות אלימה של חשוד כלפי בני משפחתו או כלפי הגורם המטפל, יש לפתוח בחקירה.

4) קשר עם גורמים מטפלים במצבי חירום:

א) הוגשה תלונה בגין אלימות, ואיש המשטרה התרשם כי הנפגעים זקוקים לקשר מיידית עם גורם מטפל בשל רמת סיכון גבוהה או מצב נפשי קשה ביותר, יפנה מיידית לגורם המטפל. בשעות שאינן שעות עבודה יש לפנות למוקד החירום ברשות המקומית על-מנת להזעיק עובד סוציאלי כונן.

ב) במצבים בהם יש להעביר נפגעות במצבי סיכון גבוה למקלט או למקום אחר, יורה ק' אח"ם תחנתי או הקצין הממונה על החקירות בתחנה, לפי העניין, כי יתלווה שוטר לגורם המטפל לצורך הגנה על הנפגעות.

ח. קביעת מקום ניהול החקירה בעבירת אלימות בין בני זוג:

1) הנחייה זו אינה יכולה להקיף את מכלול האפשרויות לעבירות משותפות, ולכן כל מקרה ייבחן לגופו תוך הפעלת שיקול דעת הנוגע בין היתר ל: לחומרת העבירה, דחיפות החקירה, נגישות הנפגע לגורמי טיפול וטובת החקירה.

2) אם במהלך החקירה עולות עובדות המצדיקות לכאורה העברת החקירה ליחידה אחרת – והנסיבות מאפשרות זאת ניתן להעביר את תיק החקירה פעם אחת ויחידה בלבד. סטייה מכלל זה תהיה באישורו של הגורם המכריע הרלבנטי כמפורט בסעיף ט' להלן.

3) ככלל, החקירה בעבירות שעניינן אלימות בין בני זוג תתנהל בידי יחידת המשטרה שבתחומה בוצעה העבירה העיקרית.

4) לצד הוראות ס"ק (1) ובכפוף לשיקולים של טובת החקירה, כאשר בני הזוג מתגוררים (במשותף או בנפרד) בתחומי יחידה אחרת ולא בתחום יחידת המשטרה בה בוצעה העבירה העיקרית, תתנהל החקירה בידי יחידת החקירה במקום מגוריהם ובעדיפות למקום מגורי החשוד.

5) בוצעו שרשרת עבירות בתחומי מספר יחידות ולא ניתן לפעול על פי האמור בסעיפים (1) או (2) (למשל, כאשר מדובר בעבירות שהן זהות בחומרתן), תתנהל החקירה ביחידה שבתחומה בוצעו מספר העבירות הרב ביותר.

6) במקרה בו נעצר חשוד ויש אישור להגשת כתב אישום תוך כדי מעצרו, תתנהל החקירה בידי יחידת המשטרה שבתחומה בוצעה העבירה, לרבות הגשת כתב אישום.

7) יחידות שבתחומן התבצעו עבירות נלוות או חלק קטן ממסכת העבירות, יסייעו ליחידה בה מתנהלת החקירה.

ט. העברת תיק מיחידה ליחידה

1) סבר ק' החקירות שביחידתו נגבתה התלונה כי יש להעביר את חומר החקירה לטיפול של יחידה אחרת, יוודא:

(א) כי התלונה נגבתה במלואה.

(ב) נשאלו כל השאלות הרלוונטיות.

(ג) מילוי כל הטפסים, ביצוע הערכת מסוכנות, טיפול בנשק, חקירת המעורבים, חקירת עדים לאירוע הנמצאים בתחומי יחידתו וכל ראייה אחרת שניתן לאסוף בתחומי היחידה.

(ד) נמסרו דפי מידע של מני"ע כנדרש ומילוי טופס "דיווח על נפגע עבירה בתיק חקירה" בהתאם.

2) יצור קשר עם ק' החקירות ביחידה שאליה מיועד לעבור התיק, יעדכן אותו בדבר העברת התיק, יוודא שמוכן לקבל את התיק, קודם להעברה, ויעבירו כאמור לאחר שוידא שאין כל התנגדות לקבלת התיק.

3) מחלוקות בין יחידות בתוך המחוז, יכריע קצנ"ע ובהעדרו רענ"ח.

4) במחלוקת בין מחוזות ידווח הק' אח"ם תחנתי לקצנ"ע המחוזי, אשר יבדוק את התיק ויידע את הקצנ"ע הנוגע בדבר, על הכוונה להעביר חומר חקירה לתחנה הרלוונטית שבתחומו.

5) מחלוקת בין קצנ"עים- ההכרעה בנוגע למקום הטיפול, יהיה באחריות רמ"ד נפגעי עבירות או קצין מטעמו. בתיק המועבר להחלטת רמ"ד נפגעי עבירות, יש לציין את מס' הפלא, ותיאור המקרה בקצרה. יש לוודא קבלת המייל..

6) יש לרשום מזכר על כל פעולה הנעשית לצורך העברת התיק. במידה וקיימת מחלוקת, הן ברמת המחוז והן בין מחוזות, לא יועבר תיק החקירה ליחידה האחרת עד לקבלת אישור קצנ"ע מחוזי או רמ"ד נפגעי עבירות.

7) תיקים בהם נשקפת רמת מסוכנות גבוהה מהחשוד ו/או תיקים שבהם החשוד נמצא במעצר, יועברו בדחיפות ואף ידנית (באמצעות רץ), במידת הצורך, ליחידה שאליה מיועד התיק, לאחר ביצוע הפעולות המנויות בסעיף ט.1) לעיל.

י. סגירת תיק חקירה מהעדר עניין לציבור:

1) להלן שיקולים לסגירת-תיק מעילת "העדר עניין לציבור". יודגש, כי התנאים המפורטים מטה הינם תנאים מצטברים :

א) נסיבות ביצוע עבירה קלות.

ב) לחשוד אין רישום משטרתי קודם בגין אלימות בחמש השנים האחרונות.

ג) הערכת הקצין הממונה הינה כי רמת המסוכנות של החשוד אינה גבוהה.

ד) גורם טיפול דיווח, כי החשוד נמצא במסגרת טיפולית ומשתף פעולה (אם קיים).

2) ככלל, בקשת המתלוננת לבטל את התלונה לא מהווה שיקול יחיד במסגרת השיקולים לסגירת התיק.

יא. דיווח ובקרה

1) אחת לשבועיים תיערך בקרה בכל תיקי האלמ"ב ע"י קצין החקירות או הק' אח"ם תחנתי.

2) קציני נפגעי עבירה מחוזיים יערכו בקרות שוטפות ע"פי מתווה בקרה אחיד בהתאם לנוהל חטיבת החקירות 03.300.067 "קציני נפגעי עבירות מחוזיים"

3) אירועי אלימות חמורים במיוחד, ובכלל זה רצח, ניסיון לרצח, אונס או כל עבירה חמורה אחרת, ידווחו בהתאם לנוהל 03.300.067 "קציני נפגעי עבירות מחוזיים" לראש מדור נפגעי עבירות בחטיבת החקירות באח"מ.

יב. העברת תיק לתביעה/פרקליטות

1) בטרם העברת התיק לתביעות/ פרקליטות יש להקפיד על מיצוי החקירה לרבות צירופם של תצלומים, ותעודות רפואיות וחקירתם של העדים הרלוונטיים.

2) אם קיימת מסוכנות גבוהה ולא הוגשה הצהרת תובע/ החשוד שוחרר, יש להעביר את התיק ידנית לתביעות/ פרקליטות ולהדגיש בכתב ובע"פ שיש לתת עדיפות לתיק.

יג. הטיפול התביעתי:

1) תיק בעבירת אלימות בין בני זוג יוצמד לתובע בסמוך לקבלתו ביחידת התביעות, ולא יאוחר משבוע ממועד קבלתו.

(2) התובע אליו הוצמד התיק ייתן עדיפות לטיפול בתיק.

(3) הכנת כתב אישום :

(א) ככלל, בתיקי אלימות בין בני זוג קיים עניין לציבור בהעמדה לדין.

(ב) התובע המטפל בתיק יבדוק באם קיימים בעניינם של בני הזוג תיקים נוספים בתביעות – בין אם כמתלוננים ובין אם כחשודים, והטיפול בהם ירוכז על ידו ככל שניתן תוך התייחסות לתמונה הכוללת.

(4) גרסאות סותרות של בני הזוג :

(א) ככלל, בתיקים בהם קיימת הודעת המתלוננת בלבד, מול גרסת החשוד (בין אם הנ"ל מכחיש כי תקף את המתלוננת, ובין אם טוען כי המתלוננת תקפה אותו וכיוצ"ב), לא ייסגרו מחוסר ראיות רק בשל עובדה זו, ויש לשקול הגשת כתב אישום נגד החשוד, בכפוף למידת מהימנות הגרסאות, נסיבות המקרה והעניין.

(ב) בכל מקרה, בתיקים בהם כל אחד מבני הזוג טוען לגבי אותו אירוע, כי בן הזוג השני הוא הפוגע, לא יוגשו כתבי אישום נגד שניהם, והתובע יבחן, עפ"י חומר הראיות בתיק, לרבות גרסאות הצדדים ומידת מהימנותם, באם ניתן לבסס אישום נגד אחד מבני הזוג.

(ג) במקרים בהם חומר החקירה לא מגלה תמונה ברורה של האירוע, והתביעה סבורה כי תתקשה להציג את אשר ארע בזירת האירוע, לאור הגרסאות הסותרות של הצדדים, יש לשקול לסגור את התיק מחוסר ראיות.

(5) הגשת בקשה למעצר עד לתום ההליכים :

(א) עפ"י הוראות סעיף 21(א)(ג)(5) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה מעצרים), תשנ"ו-1996 עבירת אלימות בבן משפחה מקימה עילת מעצר נגד הנאשם, בשל מסוכנותו לביטחון אדם/ציבור.

(ב) במקרים המתאימים, בהתאם לנסיבות המקרה והעניין, לרבות עברו הפלילי של החשוד, יישקל הצורך בהגשת כתב אישום בצרוף בקשה למעצרו של החשוד עד לתום ההליכים ו/או בקשה לשחרור בתנאים מגבילים. בקבלת ההחלטה יתחשב התובע במסוכנותו של החשוד כפי שהיא נלמדת, בין השאר, מהתבחינים הבאים :

(1) בוצעה עבירת אלימות חמורה.

(2) רמת המסוכנות אשר התקבלה מהכלי להערכת מסוכנות הינה גבוהה.

(3) עברו הפלילי של החשוד בעבירות אלימות.

(4) העבירה בוצעה תוך הפרת תנאי שחרור בערובה, או הפרת תנאי שחרור ע"י בית המשפט, או הפרת צו הגנה עפ"י החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א - 1991. הפרת צו הטרדה מאיימת עפ"י חוק מניעת הטרדה מאיימת התשס"א 2001.

(5) חוות דעת גורם מטפל התומכת בזירוז הליכים נגד החשוד.

(ג) התובע ידווח לר' יחידת התביעות / ר' צוות ביחידת תביעות מיידית על כל מקרה בו ביהמ"ש דחה את בקשת התביעה למעצרו עד לתום ההליכים של נאשם או הטיל תנאי שחרור שאינם מספקים. ר' יחידת התביעות / ר' צוות ביחידת תביעות או מי שהסמיכו לכך ישקול האם בנסיבות המקרה יש מקום להגיש ערר לביהמ"ש המחוזי על החלטת השחרור.

(ד) במידה ובמסגרת דיון בערר על החלטת ביהמ"ש השלום הורה ביהמ"ש המחוזי על שחרורו ממעצר של נאשם, לגביו הוגשה בקשה למעצר עד לתום ההליכים, ישקול ראש יחידת התביעה האם יש מקום לפנות לפרקליטות המדינה בבקשה להגיש ערר לביהמ"ש העליון, ויידע את רמ"ח תביעות אודות פנייתו, החלטת הפרקליטות, והחלטת בית המשפט העליון, במידה והוגש ערר.

(6) הגשת בקשה להקדמת דיון:

במקרים בהם לא הוגשה בקשה למעצר עד לתום ההליכים, או שהוגשה ונדחתה, תישקל האפשרות לבקש מביהמ"ש להקדים את מועד הדיון בתיק והכל בכפוף לנסיבות המקרה והעניין.

(7) טיעונים לעונש:

(א) לתופעת האלימות בין בני זוג מאפייני חומרה וסיכון יחודיים, המושפעים ממורכבות הקשר בין בני הזוג – קשר זה, המושתת לרב על יחסים רומנטיים, עלול בשל כך לעורר אמוציות חזקות וקשות. בנוסף גורר הקשר סכסוכים הנוגעים לתא המשפחתי, כגון מהות הקשר וקיומו, משמורת על הילדים, גידולם וחינוכם, רכוש משותף וכיוצ"ב. אלה עלולים, במקרים מסוימים, לבוא לידי ביטוי במעשי אלימות במשפחה.

מאחר וברוב המקרים הקשר בין בני הזוג אינו מסתיים לאחר ביצוע העבירה, והם ממשיכים לגור יחד, נוצר כר פורה להחרפת הסכסוך בין בני הזוג, להישנות מקרי האלימות ואף להחמרתם עד כדי סיכון חיי אדם.

(ב) לאור האמור, הענישה הראויה בתיקי אלימות במשפחה היא מחמירה וצופת פני עתיד.

(ג) לפיכך, במקרים המתאימים יש לעתור לעונשי מאסר בפועל, וככלל יש לעמוד על הרשעת הנאשם והטלת מאסר מותנה נגדו בנוסף לעונשים אחרים ההולמים את נסיבותיו של המקרה.

(8) מאסר בפועל:

להלן שיקולים מנחים בבקשת התביעה להטלת עונש מאסר בפועל על נאשם:

(א) אופי וסוג העבירות כאשר נסיבות ביצוען ותוצאותיהן חמורות.

(ב) קיום הרשעות קודמות לנאשם בגין עבירות אלימות במשפחה, עבירות אלימות אחרות או בגין הפרת הוראה חוקית לפי סעיף 287(ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977.

(ג) קיימת חו"ד של גורם מטפל אשר תומכת במאסר, מעידה על רמת מסוכנות גבוהה, מעידה על סירוב ליטול חלק בהליך טיפולי וכדומה.

(ד) קיימות נסיבות נוספות המצביעות על מסוכנותו הגבוהה של הנאשם.

(9) חו"ד גורם מטפל:

(א) הודה נאשם בביצוע עבירת אלימות במשפחה או הורשע בעבירה כאמור ישקול התובע האם בנסיבות המקרה יש לבקש תסקיר קצין מבחן.

(ב) במקרים המתאימים, יציג התובע בפני בית המשפט חוות דעת מעודכנת של גורם מטפל אחר, באם קיימת כזו, לגבי השתתפות בטיפול, מצב האלימות במשפחה, הערכת מסוכנות של הנאשם, ולעיתים אף המלצה באשר לטיפול / ענישה.

(ג) במסגרת הטיעונים לעונש ישקול התובע, בהסתמך על המלצת שירות המבחן, לבקש מבית המשפט להטיל בצו מבחן שבמסגרתו יעבור הנאשם טיפול בהתאם להוראות סעיף 86 לחוק העונשין, תשל"ז-1977. ככלל, צו כאמור יתבקש בנוסף לכל עונש אחר אלא אם קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות הטלתו כעונש יחיד.

ד) במקרים חריגים, ובהתחשב בין היתר ברמת המסוכנות של הנאשם, יסכים התובע, באישור ר' שלוחת תביעות / ר' צוות ביחידת תביעות מחוזית, לבקשת הנאשם להימנע מהרשעה, וזאת לאחר קבלת התייחסות שירות המבחן ובכפוף להטלת צו מבחן ובמסגרתו טיפול או של"צ ללא הרשעה. ובתנאי שתוטל עליו התחייבות להימנע מביצוע עבירה נוספת.

ה) במקום שגורם מטפל בקהילה יכול להציע טיפול הולם לנאשם, ישקול התובע בכפוף לנסיבות המקרה את האפשרות להסכים לדחיית גזר-הדין עד תום הטיפול או לשלב את הטיפול במסגרת פיקוח קצין מבחן.

10) ביטול רישיון להחזקת נשק :

ככלל, משהורשע אדם בעבירת אלימות בין בני זוג, יבקש התובע מבית המשפט לכלול בגזר הדין הוראה לביטול רישיונו להחזקת כלי ירייה ו/או להפקדת כלי הירייה במשטרה, בהתאם להוראות סעיף 18א' לחוק כלי ירייה, תש"ט-1949. נתן בית המשפט הוראה כאמור בגזר הדין, יודא הקצין הממונה שכלי הירייה הופקד במשטרה בהתאם להוראה.

11) ערעור :

מצא ר' יח' תביעות כי העונש שהוטל על נאשם קל יחסית ואינו תואם את הנסיבות, או שהנאשם זוכה ללא הצדקה ישקול העברת התיק לפרקליטות המחוז הנוגעת עם המלצת ערעור בהתאם לנוהל מחלקת תביעות "ערעור על קולת העונש או זיכוי במשפט".

